

ANUL I

1903 MAIU

No. 1

COLNICUL HORA

REVISTA CORPULUI DIDACTIC PRIMAR
DIN JUDEȚUL TULCEA

APARE ODATĂ PE LUNA
ABONAMENTUL 4 LEI ANUAL

S U M A R U L :

Colnicul Hora	<i>G. Coatu-Cerna</i>
Catedrala din Tulcea și istoricul său	<i>Brutus Cotoru .</i>
Clipe din trecut	<i>M. Aron</i>
Apostol	<i>I. Onu</i>
Stefan cel Mare pe patul morței (versuri)	<i>Elena Gr. Poenaru</i>
În sat (versuri)	<i>G. Coatu</i>
Din scrierile bătrânilor noștri «P. Iuliu 8» (poesie)	<i>Mitr. Dosileiu</i>
Din graiul poporului: Foe verde mărgărit	<i>G. C.</i>
Îndrumări cetățenești	<i>G. A.</i>
Anecdote: Var efendi. Tu ești Hodă	<i>G. C.</i>
Proverbe turcești, vocabular. Aritmogrit, șaradă, Glumă	
Gândul nostru, apel.	Comitetul
Bibliografia	

Redacția și Administrația Com. Cerna prin Măcin

GÂNDUL NOSTRU

Când ne-am grupat în jurul «*Colnicului Hora*», gândul nostru a fost și este să deșteptăm interesul tuturor ómenilor de bine asupra provinciilor în care sintem chemați a munci; să-i facem a-și îndrepta privirile mai de aproape spre acest colțișor din patria mamă, coprins între Dunăre și Marea Négră, care trebuie să ne fie atât de scump nouă, căci a fost câștigat cu multă vărsare de sînge! Deci, revista noastră, pe lângă chestiunile de interes general, se va ocupa în special de tot ce-ar fi referitor la Dobrogea atât ca poziții, bogății naturale, etc.; Cât și ca literatură populară, tradiții, istorice, etc. Desmormintînd tot ce nu este, póte. știut, fórté puțin cunoscut, voim a scóte din mintea multora ideia greșită de a o numi pe nedreptul «Siberia României», și ca pe un copil resleț pe care îl iubim și-i dăm tóte inlesnirile când aflăm starea în care se află și pászurile lui, ast-tel va deveni și Dobrogea mai iubită și mai considerată de patria mamă, când va fi pe deplin cunoscută.

Programul ne este fórté variat: Dobrogea pitoréscă, Amintiri din trecutul Dobrogei, Istoria pe înțelesul tuturor, Nuvelă, Versuri, Din scrierile bătrînilor noștri, Din scrierile mai noi, Din graiul poporului, Din graiul Dobrogenilor, Indrumări cetățenești, Sfaturi practice, Cuvinte localnice, Parte recreativă, etc.

Iată pe scurt care-i va fi coprinsul.

Fără a mai însira multe vorbe vom dice numai atât: Calul bun se vinde din grajd.

După bună-voința cu care va fi primită de publicul cetitor atárnă regulata apariție, precum și felul cum se va presenta pe viitor publicațiunea noastră.

Pe toți acei ce vor îmbrățișa cu căldură revista, dovedind prin acésta un neșarmurit patriotism și un negrăit de mare devotament pentru țară și popor, redacția îi salută urându-le bună-venire pe arena luptei pentru ridicarea némului românesc.

Dobrogea pitorească

COLNICUL HORA

Călătorul, ce merge cu vaporul pe Dunăre de la Galați la Sulina, cam de pe la jumătatea drumului dintre Isaccea și Tulcea, zărește, în partea de răsărit a orașului Tulcea, un pisc înalt, în vârful căruia să află un stîlp de piatră frumos cioplit.

Dealul țuguiat este «Colnicul Hora», numit mai înainte de Turci «Hora-tepe», pentru-că aici în zile de serbătore, se aduna tineretul din mahala și făcea horă, să înveselea. Piscul e petros și în partea de Miază-Noapte chiar prăpăstios. Fiindcă vîntul mai nu contenește aci, până mai acum căști-va anî, pe el erau trei mori, cari aû fost îndepărtate pentru a se putea clădi odată, mult așteptatul Monument, a căruî piatră fundamentală a fost pusă chiar de M. S. Regele Carol I, când a intrat în Tulcea la 1879. Sa ales acest loc pentru aședarea monumentului de sigur, pentru-că e înalt. Eû socot însă că destinul a avut și altele în samă: Fiind granitic, el ne arată a tot atît de tarî vom fi și noi în păstrarea legei și tuturor, apucăturilor noastre; chemându-se «Hora» ne amintește că o horă să facem și noi, o înlănțuire, o unire frățească, dacă vrem să pășim. ...tot înainte.

Indată-ce ai debarcat în Tulcea, pentru a merge la «Monument», o ții pe strada Carol, care e aprópe paralelă cu cheiul. Pe aci nimic deosebit nu se presintă ochiului. Ajungînd

însă în dreptul parcului municipal, zărești într'o piață bine îngrijită, așezat pe un pedestal făcut din bucăți de cremene, pe Mircea cel Mare, mâna de fer a trecutului nostru glorios, urias, în plină ținută, cu stânga pe mânerul spadei, iar «în dreapta cea fără temut» cu buzduganul, părînd a spune și acum :

«Viitor de aur țara noastră are

«Și preved prin secolii a ei înălțare»...

După-ce ai admirat această statuie, care te face par'că să vezi «acea grindină otelită ce 'n spre Dunăre o mână» glasul furiosului Baiazid, apuci pe o stradă nouă bine pavată și plantată cu arbori. Aceasta e «Calea Gloriei». Ea duce din piață pe dealul «Hora», duce la Monument.

Maî înainte nu avea nici o însemnătate această stradă ; ađi a început a deveni un fel de «Calea Victoriei», un fel de «Corso» al Tulcei, drumul de pelerinagiū al orî-cărui bun Român venit în Tulcea, chiar cu vre-o afacere ; iar pentru localnici șosētia de predilecție, când vor să se primble, să maî respire puțin aer, afară sus, sus, pe Colnic.

Fără să simți te pomenești la pōlele dealului. Aci stai un moment și admiri frumosul Monument, ce se înalță jalnic către cer. De te urci sus, ca să îți cumoscinți maî de aproape, par'că nu-ți vine, să maî pleci. Dai drumul vederii, departe, până-băt-dincolo de Dunăre, și maî departe în pămîntul vechiū strămoșesc, iar ađi strēin. Și stai așa perdut, cātând în zarea depărtată și dus pe gânduri... Te întorci apoi și privești când la soldatul, ce stă cu gōrna în mână și cu tot ce-î trebuie, gata să-și apere vatra ; când la culturul jalnic, simbolul nestrămutat al vitejiei noastre, cu aripele întinse, care par'c'ar ăice : Inainte, înainte cu bărbăție... ««muncii, muncii, de vreți ca să trăii»... nem mare!

La pōlele muntelui în partea de Miază-Noapte, să ved grădinăriile orașului, cari cu atăta regularitate se întind pe un loc șes, pe malul Dunărei ; iar în partea de Apus veđi orașul întreg. Privești în el ca 'ntr'un tablou cu miî de forme și colorii.

Mulțumit de frumusețea priveliștei și reînsuflețit de vederea vajnicului Monument, pentru veșnica realizare a Dobrogei la patria Mamă, te scobori de pe deal încet, încet și o țevi pe calea Gloriei, spre centrul orașului, unde te poți duce de este sară la hotel Belvedere, Isaccea, România, Carol, Central, căutând să-ți repauzezi trupul, lasând sufletului, până într'un târziu, plăcerea de a-și perinda sub ochiuri neadormite minunile vădute și cu ele a-și rechema pios atâtea sfinte amintiri din trecutul nostru plin de glorie și îndemnător spre șapte mari și de bine.

COATU-CERNA
invățător.

Amintiri din Trecutul Dobrogei

Catedrala din Tulcea și istoricul său.

Printre monumentele mai de seamă ale orașului Tulcea este și catedrala. Această biserică cu hramul sf. Nicolae ocupă o pozițiune din cele mai frumoase, și e situată în centrul orașului. Stilul arhitectonic o deosebește de cele lalte biserici din Dobrogea construite în timpul stăpânirii otomane; clădirea este înaltă înpodobită pe din afară cu multe cornise gotice și având trei turnuri, din cari două în partea anterioară servind ca clopotnițe. Această concesiuune de a avé turnuri, a fost acordată Românilor ca excepțiune în întregul cuprins al imperiului ottoman printr'un firman imperial obținut de Resim Pașa, guvernatorul Dobrogei, în urma stăruinților Episcopului Dionisie, și a consulului frances filoromânul Langlés, delegatul român Stoianovič și a fruntașilor români Costache Bômbă, Mihalaché Petrescu și alții.

Catedrala, privită din afară, are un aspect măreț.

Interiorul său atrage atențiunea visitorului prin forma sa elegantă. Plafondul construit în numeroase sinuri, formate de multe arcade, care plac vederei prin diver-

sitatea formelor, este susținut de patru colonade mari, cari adaugă la frumuseția formei sale interioare.

La intrare se află pridvorul (antreul) având în față o galerie de geamuri lucrată în stejar masiv și împodobită cu diferite figuri geometrice.

Mărimea și stilul o face să fie prenumerată între clădirile similare moderne, din țară.

Pardoséla templului este lucrată în mosaic, pereții interiori sunt văpsiți în ulef. Ferestrele lucrate în stejar, iar geamurile în stil mosaic confecționate de renumita casă Zeigler din București.

Plafondul și sinurile sunt pictate cu mult gust.

Ca lucrări de artă sunt de admirat mobilierul și ca tapetésma bisericeii. Mobilierul în stejar sculptat este alcătuit din tronul Regal și tronul Episcopal, din străni aședate pe ambele părți ale bisericeii, pe lângă pereții laterali, din străni mobile pentru cântăreți și din amvon aședat pe una din colónele bisericeii.

Tâmpla este bogat lucrată în stejar, cu multe incrustațiuni variate și împodobită cu multe icóne, pe deplin reușite ca pictură.

Această tâmplă este făcută în stilul tâmplei Bisericeii Curții de Argeș, cu óre-cari modificări.

Aspectul general al tâmplei este admirabil

Atât mobilierul cât și tâmpla se datoresc ingeniosului plan al d-lui arhitect al Ministerului de Culte, d-l Băicoianu, care a pus tot interesul ca lucrarea să fie cât se póte de desevarșită, și să conrespundă destinației sale de catedrală.

În jurul bisericeii se află un parc plantat de comună și împrejmuit cu grilaj.

Fiind-că mulți din Români nu cunosc peripețiile prin cari a trecut acest sfânt locaș până la deschiderea sa, imi voiú permite a face pe scurt istoricul său, după datele culese dela persoanele cari au luat parte la evenimentele petrecute dela începerea construcției și până la terminarea ei.

Clădirea s'a început la anul 1862 și s'a terminat din roș în 1865 de către o mână de români, în fruntea caror erau Costache Bómbă, Petre Hagi Ion, Mihalache Petrescu, V. Nedelcu Gâscă, frații Sotirescu, Gh. Uzum Toma, Dragnea Mungiu și alții.

La această dată biserica a fost acoperită numai cu scânduri, și interiorul său tencuit.

În anul 1867 cu ocaziunea trecerei M. S. Regelui Carol I, pe atunci Domnitor, la Constantinopol, pentru investitură, M. Sa s'a oprit la Tulcea ca să viziteze orașul invitat fiind de Muteșariful (guvernatorul) Resim Pașa.

M. Sa a fost primit în chip strălucit, dându-i-se toate onorurile cuvenite unui Suveran. Coloniștii români fură anunțați de către Reșim Pașa de această vizită.

D-nii C. Bómbă, A. Stoianoviči și Mihalache Petrescu s'au prezentat M-Sale în fruntea notabililor români rugându-l să viziteze biserica.

M. Sa primi cu plăcere această invitațiune și însoțit de Reșim Pașa și suita Sa, vizită biserica, aduse înaltele Sale mulțumiri coloniei române, pentru-că au reușit să clădească un astfel de frumos locaș, oferindu-le 100 galbeni pentru continuarea lucrărilor, st. potir și alte vase de argint, cari sînt în păstrarea bisericeii și astăzi, așa-că și M. S. este trecut în registrul bisericeii ca ctitor fondator.

Dragostea cea mare, pe care o manifestă Reșim Pașa pentru creștinii, stăruințele ce le a desfășurat pe lângă Sultan, pentru ca să obțină firmanul, prin care se autorisă în mod excepțional Românilor dreptul de a construi biserică cu tururi, precum și sprijinul ce l'a acordat ctitorilor bisericeii, se atribue cauzei că a fost născut din mamă creștină. Copilăria sa a petrecut-o în Atena. La etatea de 15 ani se duse la Constantinopol și mai târziu fu trimis de tatăl său, un pașă cu bun renume, la Paris, unde își completă studiile. Reîntors în țară, fu trimis ca guvernator în Dobrogea, unde câștigă simpatiile populațiunii acestei provincii, prin cunoștințele sale vaste, educația alăsată și sprijinul său pentru populațiunea creștină.

În anul 1868 românii din Tulcea au deschis biserica, însă iscându-se neînțelegeri între ctitori, ea fu închisă.

În anul 1872, după înființarea exarchatului bulgar, începură rivalitățile între Mitropolitul bulgar Grigorie care din Rusciuc venea adesea prin Tulcea, și Episcopul grec Dionisie, cu sediul în Tulcea.

Causa acestei dispute a fost tendința Mitropolitului bulgar de a-și întinde supremația asupra bisericilor ro-

mâne din Dobrogea. Mitropolitul Grigorie reușise chiar, prin influența sa, să atragă pentru moment în partea sa mai multe biserici române, însă cea mai mare parte din ele refuseră categoric a se supune jurisdicțiunii sale spirituale, înainte de a se pronunța ctitorii bisericii din Tulcea, dorind ca începutul să-l facă catedrala.

Acastă hotărîre a marelui majorității a bisericilor române determinară pe Mitropolitul Grigorie să desfășore mari stăruințe pre lângă ctitorii catedralei să se desfacă de chiriarchia Episcopatului grec și să-l recunoască pe S. Sa de șef spiritual.

Personele cele mai însemnate și mai influente din colonia bulgară, interveniră pentru realizarea ambițiunii Mitropolitului bulgar.

Aceste stăruințe produsură, în parte efectul. Discordia începu între ctitori. O parte dintre ei, cari înființaseră o școală în curtea Bisericii și unde angajaseră ca institutor pe actualul director al școlii No. 1 de băieți, C. Andrian, recunoscură Episcopatul bulgar, cu atâta mai mult, cu cât episcopul grec Dionisie nu le dăduse voie, să deschidă școla. În fruntea ctitorilor, cari refuseră a se supune Episcopului Grigorie, se aflau d-nii Costache Bômbă, A. Stoianovici, Mihalache Petrescu și V. Nedelcu Gâscă.

Mitropolitul Grigorie, după cererea Românilor cari-l recunoscură, interveni și obținu de la autoritățile turcesci închiderea Bisericii Sf. Nicolae, până la resolvarea neînțelegerilor dintre ei.

În acest interval unul dintre ctitori V. Nedelcu Gâscă, a fost întemnițat în mai multe rânduri, ca nevoind să dea socotelele Bisericii. Cei l'alți însă ne fiind supuși otomanii scăpară de vexațiuni.

Acastă rezistență a ctitorilor a avut efecte binefăcătoare. căci bisericile române din Dobrogea continuară a recunoște înainte jurisdicțiunea spirituală a Episcopului grec.

Inchiderea bisericii catedrale a continuat timp de 5 ani până la intrarea armatei ruse în Dobrogea; iar enoriașii români continuară serviciul bisericesc în mica bisericuță veche din curtea catedralei; pe locul cărei se află astăzi construit un monument comemorativ de marmoră.

După mórtea Episcopului Dionisie, Patriarchia din Constantinopol sacră pentru scaunul de Episcop pe Mi-

mitropolitul Nichifor de Carpați filoromân, carele după anexarea Dobrogei rămase în Tulcea. Guvernul român i-a servit o pensie viageră de 300 lei pe lună, până la moartea sa.

După retragerea autorităților turcești și ocupațiunei provisorii rusești, Mitropolitul Nichifor credea că a sosit timpul oportun, pentru deschiderea catedralei Sf. Nicolae.

În ajunul zilei de 8 Noembrie 1877 I. P. S. S. vizită pe ctitorul M. Petrescu și-i confie intențiunea sa, că voește să facă un mare sacrificiu pe răspunderea sa, de a rupe sigiliile aplicate pe ușile catedralei, și a oficia serviciul și liturghia în biserica cea nouă. Această înbucurătoare veste se aduse în secret la cunoștința celor mai devotați enoriași români.

A doua zi serviciul divin se începu în bisericuța cea mică din curtea catedralei, în fața unei aglomerații mari de popor. La un moment dat, I. P. S. Mitropolit apără în fața ușilor împărătești investit cu toate insigniile arhiepiscopale, bine-cuvîntă poporul și ordonă clerului să ridice antemisul, iar poporul să transporte icoanele și stegurile bisericesti. Într-o clipă ordinele se executară. Mitropolitul înconjurat de cler merge în fruntea credincioșilor, rupse sigiliile turcești, deschise ușile și intră în biserica cea nouă, unde continuă serviciul liturgiei, fără să fi fost sfințită după regulele Bisericii ortodoxe.

Guvernatorul rus Belotercovici fiind înștiințat de cele petrecute de Români din partea adversă veni în grabă, însoțit de o ceta de polițiști și cazaci, și ceru socotela episcopului bisericii, d. M. Petrescu, cum a permis ruperea sigiliilor și deschiderea bisericii. Primind însă răspunsul că inițiativa este a Mitropolitului, care a făcut cu dela sine putere și pe a sa răspundere acest act, fu nemulțumit. Atunci guvernatorul în fața altarului și în auzul poporului apostrofă pe Mitropolit, cerându-i compt. cum a cუtezat să deschidă biserica fără voia și scirea sa. La aceste cuvinte I. P. S. Sa răspunde în mod energic că, fiind autoritatea supremă eclisiastică, dispune în Biserică cum crede de cuviință; guvernatorul nu are nici un amestec în cele sfinte, apoi îl somă să se retragă din fața sea, că îl va lovi cu sabia lui Christos.

Această atitudine expresivă sili pe guvernator a se re-

trage la o parte, și după sevărsirea serviciului sf. liturgii, Mitropolitul a fost invitat la sediul guvernatorului și primit cu mare pompă.

Aci, la inputarea guvernatorului, că cestiunea s'ar fi putut rezolva pe cale liniștită, cu consimțământul său, fără să fi avisat la măsurii violente, Mitropolitul obiectă că el fiind recunoscut de sinodul de Petersburg, a creștut că nu mai e nemerit, să fie aplicate sigiliul de un guvern necrescin, pe o biserică, asupra căreia se întinde autoritatea sa spirituală, și că desbinările dintre români și cei l'alți, nu pot avea loc fiind un guvern creștin.

Ast-tel prin curagiul și energia Mitr. Nichifor și a Românilor cari l'au ajutat, biserica sf. Nicolae a fost deschisă, serviciul continuat fără intrerupere.

Cu ocasiunea inspecțiunei făcute după anexarea Dobrogei, de D-l M. Cogălnicenu, pe atunci Ministru de Interne, d. epitrop M. Petrescu, din propria sa inițiativă se prezintă d-lui Ministru solicitând un ajutor bănesc pentru tencuirea de afară a bisericei, acoperirei cu tablă de ter ș. a. Cererea fu îndeplinită cu multă bună-voință din partea D-lui Ministru Cogălniceanu care i înmână suma de 10,000 lei, pentru terminarea reparațiunilor.

La anul 1880 M. Sa Regele inspectând catedrala cu prilejul visitei făcute orașului Tulcea, dispuse a se aduce iconostasul tabărei din Furcenii, care în curând fu instalat în catedrală,—și serviciul religios s'a continuat până la anul 1897.

La această dată, după stăruințele P. S. Episcop Partenie, guvernul de sub președenția D-lui Sturdza a decis restaurarea templului; lucrările de restaurare au și fost începute imediat și până la terminarea lor biserica fu închisă. Restaurarea a durat 3 ani până la 1900.

În acest interval enoriașii fură siliți a frecuenta bisericile streine din localitate, iară clerul orânduit, după ordinul Episcopatului, să tacă serviciul religios pe rând la biserica bulgară «St. Gheorghe».

Restaurarea fiind aproape terminată, Înaltul Prelat Partenie, ađi Mitropolit al Moldovei, în marea sa dorință de a vedea pe encriașii români strănși în locașul lor Dumnezeuesc, decise sfințirea catedralei.

Sfințirea s'a făcut cu mare pompă în ziua de 29 Maiu 1900, sub guvernul presidat de D-l Cantacuzino, de către P. S. Episcop Partenie, înconjurat de înaltul cler.

La sfințirea catedralei au luat parte credincioșii veniți din toate părțile județului.

Ast-fel pentru prima dată catedrala a fost sfințită la 1900.

Pré Sfințitul, în dragostea de a vede această biserică deschisă, a decis ca sfințirea să se facă gratuit, fără să fi contribuit la această serbare cu ceva statul său enoriașilor bisericeii.

Astă-zi catedrala sf. Nicolae se găsește, spre bucuria tuturor și lauda Domnului, în starea pe care am descris-o.

Micile lipsuri de care se mai simte nevoie în biserică, sperăm că se vor îndrepta, așa ca ea să ocupe cu demnitate locul de catedrală a județului.

Acastă biserică care a trecut prin atâtea greutăți, construită cu multe sacrificii, merită să atragă atențiunea guvernului și să i se dea tot sprijinul necesar pentru înflorirea sa.

BRUTUS COTOVU
Institutor—Tulcea

Istoria pe înțelesul tuturor

CLIFE DIN TRECUT

Sintem în Octombree: sorele dogoreșce aproape ca în Gustar. Din cerdacul școlei mă uit în depărtare, cât cuprind ochii.

S'a strâns totul de pe câmpul ce treptat, treptat înegreșce în urma arăturilor de toamnă. În zare porumburile galbii se clatină la bătaia vântului. Din salcâmiă din față, ca și fluturând frunzele îngălbinite. Paserele nu mai sbora vesele și sglobii ca altă dată; cântătorele au plecat de mult.

Cât s'a schimbat firea!.. Gându-mi aluneca fără să vréu- la duiosa și frumosa primăvară, la plăcuta vară, și mă cuprinde dorul vieței trăite.

Obișnuit a mă preumbla pe jos, o iaș pe șoséuă ce trece prin mijlocul satului, să mă duc să-mi ved un petec de loc, ce voiam să-l ar din toamnă.

În drumul meu mă abat pe la țarina lui Ioniță, în depărtare ca la 2 k. m. de sat. Ioniță, fost sergent în armată, fruntașul satului, muncea de zor lângă o grămadă mare de pietre. Îi dau buna-ziua!

— Vești, imi dice el, am scos dz dece ori încă pe atâta piatra din locul acesta. Ce noroc am a ut să-mi cadă la măsurat așa pământ. Aci, cred c'a fost cetate. Ia uită-te D-ta, ce lațime și lungime are de jur împrejur. Apoi piatra este prinsă cu var atât de strâns, că trebuie multă muncă s'o desprind.

Zidul avea o lungime ca de 20 metri, lățimea de 10 metri și o adâncime de 3 metri, îndreptându-se de la răsărit spre apus.

Urmele unei zidiri, fie clădiri ori cetate, atrage bagarea de semă a ort-cuif. Ce caută însă o cetate aici în mijlocul câmpiei, acoperită cu 30 ani mai înainte cu păduri?! Inscripții cu totă stăruința mea n'am găsit pe pietre.

Tot în acest loc mi-a arătat proprietarul un chiup sfărâmat, sistem Roman, pentru păstrarea cerealelor, scos tot atunci din pământ; câte-va cărămiși dreptे bine arse, având cărlige de prins la câte o margine, și un topor a cărui formă aducea cu a unul ciocan.

Din sfârșele bătrînilor se știe, că, cu vre-o sută de ani în urmă ar fi fost un drum mare am prin apropiere de acest loc, care drum ducea de la Babadagla orașelul Isaccea. Drumul a cesta se numea «*Drumul Caterinei*» Căiș poștei ce circula pe acest drum, se schimbau la cătuna Poșta, de unde t-a și rămas numele. Tote acestea ne fac a ne da cu părerea ca, urmele de zidiri din locul lui Ioniță, să fi fost vre un punct de întărire, sau de apărare al drumului mare, de odinioară peste care acum plugarii trec arând și semănând, fără să-și mai dea n pomina. Sorele scăpata spre apus, poleind miștele și porumbiștele de pe costă.

Obosit Ioniță se aședă pe o piatră și cătănd la mine îngândurat imi dise: «Ia spune-mi D-ta te rog, cine să fi trăit înaintea noastră pe locurile acestea și din ce parte să fi venit Românii de s'au aședat pe aici?»

— Bine, î' dic eu aședându-mă de asemenea, bucuos, nu'mai asculta-mă cu bagare de semă.

Cel mai vechiu nem despre care să povesteșce să fi trăit pe locul acesta au fost Sciții, un popor aproape sêlbatec, care trăia îndeletnicindu-se cu prada, resboiul și vinătorea.

Pe vremurile acelea nu era ca astă-zi pe aici; vinturi puternice și arșetore bătêu de la Mare spre Dunăre în cea mai mare parte a anului.

Komanii, strămoșii noștri, tot întinșându și marginele împărăției lor și ajungênd a coprinde mai totă lumea cunoscută pe atunci, au ajuns cu stăpânirea și asupra Dobrogei, care pe atunci se numea *Moesia*. Urme din timpul stăpânirii Romanilor, a strămoșilor noștri, sint în Dobrogea la tot pasul, așa: Valul lui Traian, ce-o tate de la Dunăre la Marea Neagră, trecênd pe lângă Medgidia, Valul sau șanțul de lângă Meidanchioi, Minunea, minunilor, Monumentul de la Adam-Clisi, Cetatea Iglia de lângă Tuicôia, In-

țărîturile de la Macin, Isacceea, Tulcea, Mahmudia și câte altele....

Stăpînirea strămoșilor noștri atît de mult se întărise pe aceste locuri, în cît nu poți merge de la un sat la altul fără să găsești urme de zidiri și cetăți de ale lor. Și 'n colbul drumurilor, și 'n scursorile apelor, și 'n urma plugurilor numai bani și vase de-ale lor.

În timpul cînd Bulgarii și Românii formaui o singură țară sub numirea de *Imperiul Româno-Bulgar*. Dobrogea ținea de acest imperiū. Istoria mai pomenește de un Prinț Bulgar Ivanco, ce avea o flotă de vase pe Marea Nêgră stăpînind Dobrogea; dar stăpînirea lui a fost de scurtă durată, căci în timpul Domniei lui Mircea în Muntenia, Dobrogea făcea parte iar din țara noastră; așa Mircea se intitulēja ca: Domn al țerii Româneșci și al cetăților de pe malul drept al Dunărei pînă la Marea cea Mare, glespot al Silistrei etc.»

Dobrogea să vede a fi fost stăpînită și de Domnii Români din înaintea lui Mircea Basarab. În urmă ea a fost închinată de Mircea Turcilor împreună cu țara Românească, ca să ne fie ei mîna de ajutor, sprijin de apărare în potriua altor vecini răpăreți și de rea credință.

Sub stăpînirea lor am rămas noi pînă la 1877, adică vreme de peste 400 de ani. În urma resboiului din 1877 în care frații noștri din țară și-au vărsat singele, care trebuie să ne fie negrăit de scump, am scăpat iar de sub stăpînirea turcêscă și ni s'a dat și acêstă parte de loc, *dreptul nostru* din moși și străbuni.

Români din tôte timpurile sînt în Dobrogea. Cel mai din vechi își dic loruși *Deci*, Decieni. Sînt și din vremea lui Mircea Basarab și din timpurile de după dănsul. Mulți au venit și mai în urmă din Basarabia, Muntenia, Moldova și Transilvania și s'au aședat pe aceste locuri populând mai ales întrêga vale a Dunărei.

— Ia, acum mă dumeresc eu, îmi dise Ioniță, sculându-se, că Dobrogea e veche țară Românească și că noi, Românii avem drepturi străvechi de stăpînire asupra ei, mai mult de cît ori-care alt neam.

Nici nu mai începe îndoiala, răspund eu, hotărît

Amurgise de-a binele; m'am urcat în căruța lui Ioniță și am plecat spre sat, fără să-mi pară rēu, că nu mi-am mai vędut ogorul în seara acea.

MARIN ARON

(Invęțător comuna Nalbant)

APOSTOL

Mai bine de două ore, de cînd plouă iutr'una.

Plōie caldă de Maiū, care 'n restămpuri întetîndu-se cade îmbelșugată, răpăind în frunziș. Șiōiele curg șgomotos de prin

lanuri, ducând cu ele și ce spuma de pământ bun a mai rămas la fața ogórelor. Holdele de pe aședeturi din carii mai nu se vedeau omul, au cădút la pământ.

Haide, Ióne, să ne vedem o-dată în Jigălia! Visitiul strânge ușor hățurile, învirtește biciul în aer, îndemnă prietenește și roibii măresc silnie pasul, înotând mai spornic pe drumul potmolit.

Am intrat în Jigălia pe drumul Dodescilor. Sat vechiú moșnenesc, aședat pe nisce ponóre aprópe prăpăstióse. Căsuțele mici, sărăcăcióse, răslețe, abia se vęd unde și unde dintre pomi. Ulițiile strámte și întortochiate, slujesc și drept albií páraaelor, ce năpădesc de pe cóste. Pământul galben și elisos se ține de róte ca o cocă. Plóia a încetat o tonă. Suișul e repede. Caii opintesc din răsputeri, suffă greú.

Cu bėtrán c'o leancă de sucman pe umere, c'o pălărie mare ruginie și pleoștită pe cap, stărcește pe prispa unei case dinspre drum.

— Bună-điua, Moșule !.. În cotro-í șcóla, mă rog Dumitale,

— Mulțumim, Dumne-vóstră! Apo: iaca țineți tot drumul la dél. Când să eșiți din sat, aveți să vedeți pe capul dămbului în drépta o căscióră mică, cu vre-o douė geamuri lipsă despre drum, cu acoperișul cam vechiú, desgrădită și cu'n ud mare dinaintea ușii.

După semnele acestea, afară dór de dud, cunoscém eú lesne, mai tóte șcólele din partea locului și dacá întrebasesm acum, o făcusem pentru c'eraú drumul greú și nu era vreme de orbăcăit.

— Mulțumim, Moșule!

— Mergeți sănătoșei!

Plóia a început din nou repede, iaspumată. Fulgerile brăsdéză cerul plumburiú și tunetele clocotesc prelung, hăt în fundul văilor, sub póla codrului dinspre Stoișesci. Cu chiú cu vai, am ajuns în dreptul șcólei, am deschis úșa. În sală o báltócă, de n'aveai unde pune piciorul. I-am cercat adăncimea cu bastonul. Noroc, că eram cu cisme, am călcat de-a dreptul fiind-că nu era pe unde încunjura și am intrat la stânga. O-dăița jóșă, cu o ferăstrucă de douė palme, pe prichiciul căreia era un mánunchiú de flori de cãmp, ofelite. Pe pereti, brobona umedéla și se cunoscea vechimea șirlóelor de stiringie, după cum erau mai închise, ori mai deschise.

Era camera destinată ca locuință învėtătorului. În fund în drépta, un pat mare de scânduri, în stânga o masă mare de brad, pe care se aflau tencuri, tencuri mulțime de cărți. M'am apropiat și m'am uitat cu de-amánuntul. Mai tot ce apăruse din ale Pedagogiei și Metodologiei, și aprópe tot ce s'a tipărit din ale literaturii în bibliotecă populară, afară dór de «Poesiile lui Eminescu», cari erau în ediție de lux.

Ca'naintea icónei lui Christ ce reclamă în minte pe Acel, ce pentru binele obștesc s'a jertfit, am ramas dinaintea acestora.

De ar sci, cei din fruntea trebilor, cu câte privațiuni, cite istovitoare lipsuri, trebuie să îndure acei dintre învățători, ce nsetosează, după adevăr, și cât trebuie să rupă din pâinea de toate dăilele, a lor și a familiilor lor pentru a-și procura și... cărți!

Mi-am atârnat manta da udă într'un cuiu; mi-am lăsat bastonul într'un ungheriu; am.... înodat prin sală, și am intrat în drepta, în... sala de clasă.

De-asupra băncilor într'o parte unde tavanul amenința mai puțin să cadă și pe unde nu ploua încă, un ténăr scund cu fața ócheșă, cu nisce ochi mari, dulci, umbriți de nisce sprincene aprópe imbinat, cu mustációra abia mijindă, îmbrăcat într'un rindișor de haine pónosite, rămase încă din Șcôla Normală, sta în mijlocul a o spusă de copii.

Pe jos apă, de n'ai unde călca. Geamurile sparte, tavanul cădút în ma! multe locuri. Am rămás aiurit în cadrul ușei. Câtă abnegațiune, cât devotament trebuie, pentru ca în așa de vitrege condițiunii, să mai stăruiască cine-va așa face datoria?! Surprins, zăpăcit a sărit peste cele câteva bănci, ce erau până la ușa și mi-a venit întru întimpinare.

— Dumneta ești D-l G. C. învățătorul șcôlei?... Abia dovedii să-l întreb.

— «Da. Domnule Revisor, eu sunt!» Mi-a răspuns cu 'n graiú iamierat și limpede, ca susurul unui râu de munte. Și incurcat, foarte incurcat: «Da, poltim, mă rog.... la noia cam plouat puțin.... și de aceea am și suit copiii pe bănci, pentru că..... cum vedeți Dumnevóstră pe jos e prea multă apă. Da..... are să trecă plóia și.... mi-a promis și Domnul Primar că..... are să.... mute șcôla.....»

Si vorbea așa de blând și de sfios, că mă găseam eu insumi foarte strimtorat.

— Bine. Domnule, i-am zis, voiú veni altá datá, când va fi timp mai bun și-om interveni și pentru mutarea șcôlei..... și dádui să plec.

-- Dacă nu bine-voiti a sta, să vedeți, ce-aú învățat până acum copilașii!.... atáta mi-a spus din gurá; în ochi însă i-am citit atáta părere de rău; în cât num'am putut opri, de a nu rămânea.

Citirea curgátóre și intonatá firesce, lovedea pe deplin înțelegerea cuprinsului. Calculul îndemanatec și conscient. Materia din Istorie. Sciințe. Geografie, Religie, apropiatá temeinic și... în vederea amândoué scopurilor: formal și material. Totul vedind o muncă fără preget, cu pricepere și nemárginit devotament.

În timpul prelegerilor a mai cădút o bucată din tavan improșcând în toate părțile și zugrăvind pe una din bănci o flóre foarte capriciósă. Copii au pãlit și s'aú uitat foarte îngrijorați. Învățătorul i-a învelit însă într'o privire așa de asiguratóre și le-a spus așa de liniștit: «Nu-i nimic copil, a mai cădút o bucată din tavan, da are să se repare bine și n'are să

mal cadă, fiii liniștiți! Și s'au liniștit copil ca prin vrajă. Nu mă mai înduram, să ies din această ruină în care era atâta viață.... atâta insufletire. Ce voi fi scris în procesul verbal de inspecție, nu-mi aduc aminte.

Ce sarbăd măzgălim noi, atunci când e vorba de a zugrăvi aceia ce simțim, aceea ce vedem!....

Atâta știu că i-am căutat de lucru învățătorului, că prea mă pridideau lacrimile de... mulțumire. Se va fi mirat câte după plecarea mea de caligrafia Revisorului și de faptul că, prea în multe locuri s'a.... întins cernela.

— Ei, cum o duci aici? L'am întrebat la plecare.

— Binișor, de, cum vedeți Dumne-văstră, ar trebui câte ceva de făcut.

Copiii însă sunt buni, deștepți viol și cu tragere de inimă și.... parcă ți-e drag de dânsii.... Și mi-a vorbit de școala și de copil ca îndrăgitul de intruparea visurilor sale.... Imi venea să-i apuc între mâini capul acela bronzat, cu fruntea mare, lată, cu ochii aceia mari, restrângând totă bunătatea inimii și să-l sărat *pătimaș*.... ba nu, să-l sărat pios.... cuvios, ca pe chipul unui sfânt... *tip al apostolului*.

I-am strâns mâna cu putere și numai acesta îl va fi asigurat câte, că n'am plecat indiferent, de ore ce de alt fel, am plecat repede, că... iar mă pridideau lacrimile.

De atunci, în vreme de restriște, nu atât vorbele poetului:

«De laudă și de ocară.

Vrei bine, câte rău, să-mi pară?

Dar cum să faci un cuvânt,

Să nu mai fiu ce sunt?

ci chipul acestui apostol mi-a apărut, ca mângăere și îndemn spre bine și asigurare că numai mulțumită unor martiri ca a cestora

«Viitor de aur țara noastră are»

Fără de unii ca aceștia.... nu este mântuire

ION I. ONU

Ștefan cel Mare pe patul morții

.....
 Ce-o mai fi la curte? . . . Boerii . . . s'adun,
 Chiar Mitropolitul vine . . . Nu-i semn bun! . . .
 De câtă-va vreme Domnu-i bolnav greu,
 Din ți, în ți slăbește, . . slăbește mereu . . .
 În Palat tăcere-i . . . Ochii ce'ntâlnești
 Tot în lacrimi . . . Rece-i ori și ce privești . . .

Curtea și orașul, țară și pământ!
Astéptă cu gróză trist desnodămint!
Prea sfântul sosește . . . Vai câtă durere!
Mulțime, adunată . . . privesce'n tăcere . . .
Deschisă-I intrarea . . . Printre căpitanî,
Teoctist pătrunde, gârbovit de anî

Pe-un pat mare, negru, de lemn de-abanos,
Un sfânt pare Ștefan . . . bătrân, . . . cuvios . . .
Stejarul cel falnic . . . căđu de furtună . . .
Pe mórte e Leul . . . glasu-I nu mai tună . . .
Fața lui slăbită-I, pier puterile-I;
Da'n ochi, încă-I jócă puternici scântei . . .

Când vede 'nprejuru-I: Curtea în picioare;
La capu-I, pe-un scaun Cârja rugătoare;
Lângă pat pe fiul, în genunchi, plângend,
Mila cea cerescă Domnului cerând;
Cum póte, pe perne rezemat, . . . vorbesce:

«Voi, boeri ai țerei, ce țara iubesc!

«Simt, că slabu-mi suflet mă va părăsi.

«Domnia și Țara . . . se vor căduci

«Boga » este Domnul, ce te rog s'alegeți

«In locul Acetui, . . . ce prin mine pierdeți

«Inaintea morței, și-a lui Teoctist,

«Vă mai leg, . . . ce jur . . . în ăst moment trist...

«La vecini, ca Leșii, . . . Ungurii făloși,

Să nu vă încredeți, . . . că sunt . . . minciunoși . . .

«Turcii . . . dacă Legea nu vă vor călca;

«Dacă Națiunei datini . . . vor păstra . . .

Să vă fie rouă pentru viitor

«Tocarăși în lupte, . . . mână de-ajutor!

«Căci ei, . . . sunt statornici, . . . când și-au dat cuvntul

«Sunt cinștiți prietenî, . . . nu se'ntore, ca vntul!

«Insă! . . . Dacă Legea, Némul și pământul

«Sunt amenințate, . . . Vă găsiți mormintul

«In lupte viteze! . . . Sângele-l vărsați!

«Moldova, . . . Moșia, . . . să v'o apărați!

Apus'a lumina . . Și vocea-I . . s'a stins !
 Tăcere adâncă, . . în sală s'a 'ntins. . . .
 În genunchi, cășut-aŭ cu toți, la pămînt :
 Fruntași, bătrâni, tineri și Prelatul Sfânt....
 Sdrobiți de durere, plâng dór.... Un suspin
 Tremură pe buze.... În șoptă.... jurat-aŭ.... "Amin!".

Elena Gr. Poenaru

I N S A T

Ah ! sînt ferice în satul meu ;
 Acolo să trăesc eŭ creŭ,
 Cu drag plăconii să-l înjug,
 Să-l mîn cu drag la mîndru-mi plug...
 De ori-ce sgomot, de ori-ce reŭ

Eŭ să fug.

Pe câmpul liber să muncesc :
 Așa tîni place să trăesc :
 Iubit de paseri și flori...
 Să nu simt grósnice fiori
 Cum veŭ slujbașii că simțesc

Dese-ori.

Ori-cine de-ar veni prin sat...
 Eŭ ce-am arut de dat, le-am dat.
 Pe capu-mi grijă n'am de loc
 Mi-e casa plină de noroc.
 Eŭ sînt sărac, dar sînt curat...

Cînt cu for.

De-l mană multă pe ogor,
 Atunci m'arăt mulțumitor.
 Și rugl ferbinți eŭ am adus
 Aceluŭ drept și bun de sus.
 C'a vrut să-mi dea braț muncitor.

Ne răpus.

*Aşa-i, să ştii al meu cuvânt:
Nimic, nimic nu e mai sflut
Ca vîtaşa 'n satul meu cel mic;
Că, liber ca plugarul, die,
In ori-ce loc pe acest pămînt,*

Nu-i nimic.

COATU CERNA.

Din Serierile Bătrânilor Noştri

PSALMUL 8.

Domne, Domnul nostru, cum ţi-ai făcut nume,
De se minunează 'n toate părţi de lume,
Că prin toate ceriuri tu dai cuvînta,
Sugarii de'n braţe-ţi cântă cu credinţă,

Veziu, că-i făcut Cerul de mânele tale,
Cu totă podoba, şi-i pornit cu cale.
Ai tocmit şi luna să crească, să scază,
Să-şi ia de la sôre lucrôre cu rază.
Stele luminate, ce lucesc pte nôpte.
De dau cuvînta, tu le-ai urşit tôte.
Ce pôte fi omul de-l aduci aminte,
De cerci pentru densusul folosul năinte.

Mare cuvînta i-ai dat şi cîntună,
Să dea 'nvătătura cu tocmelă bună.
L-a' pusu-l mai mare: tôte să-l asculte,
Câte sunt pe lume, cuvînt să nu-l mute.
Şi i-ai supus tôte sub a lui piciôre
Oile şi boii şi tot de sub sôre:
Dobitoc salbatec de câmp şi de luncă
Jigănil sirepe, ce strică şi apucă;
Paserile tôte, ce sunt sburătôre,
De vînt şi de apă ce-s inotătôre;
Pre chîl cel prea mărî, pe tot fel de peşte

Și tot ce-l în Mare, el oblăduște.
 Dómnne, Domnul nostru, cum ți-ai făcut nume,
 De să minunăză 'ntóte părți de lume!

(Din «*Psaltirea în versuri*» a Mitropolitului Moldovei
 Dositeiú, tipărită în 1673).

Mitropolitul Dositeiú a trăit între anii 1630—1711. S'a născut în Moldova, tatăl său se numea Leontarie Barila, iar mama sa Misira. A fost episcop la Huși și la Roman; apoi mitropolit a Moldovei. Era omul cel mai învățat din timpul său. El cunoștea bine, afară de limba română, latina, greaca, polona și slavona. A scris *psaltirea în versuri*, *acatistul*, *liturgia* și altele.

DIN GRAIUL POPORULUI

POE VERDE MĂRGĂRIT.

*Fôe verde mărgărit
 Dêul, de la răsărit,
 Vede-l-aș de-un foc părlit,
 De dorobanți ocolit.
 Barabanele sunând
 Ofițeri aliniind
 Căpitanii comandând
 Pe secții și pe plutăne.
 Mă rog domnu Căpitane
 Dă-mi drumu din concentrare
 Că de când m'ai concentrat
 Bol la jug n'am înjugat,
 Plug de corne n'am luat,
 Pâne albă n'am mâncat,
 Vinisorul n'am gustat,
 Numai prutișor uscat
 Și cu ciorb' amestecat.*

Audit de la Iordan Roibu din Zebil
 G. COATU

INDRUMĂRI CETĂȚENEȘCI

Deși săténul nostru crede că toate legile sunt făcute

numai pentru obijduirea lui, cu toate acestea oamenii mari ai Ţerei s'au gândit şi să gândească a-l veni în ajutor; ca prin aplicarea tuturor legilor şi supunerea autorităţilor să-l facă a fi harnic, în bună înţelegere cu conlocuitorii lui, să sară în ajutorul vecinului în caz de pericol şi multe de acestea, cari dacă le-ar cunoşce şi le-ar îndeplini l-ar aduce mult folos.

În vederea acestui tolos comun a săténului s'au înfiinţat în fie-care comună rurală câte o judecătorie comună, compusă din 2-3 juraţi aleşi dintre cei mai cinstiţi săténii şi cu sciinţa de carte.

Aceştia sunt în măsură ca ori cine, să poată deslega pricinile iscate printre săténii. Ei, printr'un neîntrerupt contact cu conlocuitorii lor, ar putea să le spună pedepsele ce ar putea urma, când s'ar calca o lege.

Legea judecătoriei comunale este atât de bună pentru săténii, în cât nu se poate preţui.

Dacă săténul n'ar avea la îndemână această *«casă a dreptăţii»*, unde i se vorbeşte în limba lui, unde chiar dacă n'ar şti carte n'are nevoie să alerge după un jalbar spre a-l stănţui, unde este scutit de ori-ce taxe şi timbre şi unde n'are nevoie de un apărător, ori de un avocat, cari pentru 5-6 vorbe, *«disce de apărare»*, ar trebui să-l ia 10-20 lei.

Unde mai pui că judecata se face pe loc şi în zile de serbători. Când nu erau aceste judecătorii, săténul era expus să părădă 2-3 zile din cauza depărtării, de multe ori şi termenul şi rămânea bun condamnat.

Juraţii comunali conform art. 19 pot judeca cu *«drept de apel»*, tot felul de procese, fie civile, fie comerciale iscate între locuitorii unui sat, până la suma de cincă-şeci lei capital şi dobânzi, cum şi *«ori-ce abateri şi calcare a legii în liţietă rurală»*.

Fiind-că a venit vorba de călcările legii poliţiei rurale, vom arata o parte din ele şi ce pedepsă l'aşteptă pe acela, care o va calca, ori se va abate.

Aceste abateri sunt prevăzute la art. 103 și următoarele din sus și sa lege.

Art. 103 țice: «Deosebit de despăgubirea civilă la care pot fi supuși pîntra pagubile ce vor fi causat, se vor amenda de la 1-25 lei.

1) Cel ce va aprinde foc pe cîmpit, țarină, livești și săduri între o distanță mai mică de cît de 30 stînjeni de locuințe, păduri, pîrlöge, pometuri, garduri, clăi de grîne, de pîne, saii de fîn.

2) Cel ce-ș-a luat pe ascuns și însușit, fără învoirea proprietarului struguri și ori-ce fel de alte fructe din vii, grădini, livești de pometuri.

3) Cel ce-a tăiat saii a frânt crăcile arborilor roditori de pe proprietatea altora.

4) Cel ce-a frînt altoile, saii a jupuiat coja arborilor pe picior de pe proprietatea altora.

5) Cel ce a astupat șanțurile, a distrănat, a ridicat saii a rupt îngrădirile, a tăiat mărăcinii gardurilor altora.

6) Cel ce a pus fără scirea și învoirea proprietarului, vile în ori-ce fel de livești, ținețe, vii, **resadnițe de copaci roditori și altele asemenea săduri.**

7) Cel ce a stricat, spart saii ars gardurile și închiderile comune, șolei, saii particulare.

8) Cel ce a intrat cîlare, saii cu trăsura pe locuri semămate.

9) Cel ce a tăiat saii distrus grîne în spicuri, saii alte asemenea produse.

10) Cel ce va ucide cu rea voință pe loc străin, dobitoice de ori-ce fel, saii cîni de pază.

11) Cel ce va frînge, saii sfărâma instrumente de muncă a pămîntului în timpul lucrului.

12) Cei ce vor strica drumurile publice prin săpături, arături, ridicarea de petre, de podină și alte asemenea.

După cum se vede art. 103 din legea poliției rurale cuprinde 12 paragrafe.

Toți aceia cari, nu vor păzi și vor călca vre-unul,

din sus și sealele paragrafe vor fi pedepsiți cu amendă de la 1 leu până la 25 lei.

Săténul, care va păzi și nu va calca acest articol, nu numai că va scăpa de amenda bănescă, care îl străcește, dar și cei-l'alți consiltenți vor face tot așa și ast-fel păzind legea, se păzesc pe ei însuși și avutul lor.

Cu cât deci se vor face cunoscute drepturile și datoriile săténului, cu atât călcările și abaterile legii vor fi mai rari și o să ajungem într'un timp, când abaterile de la datoriile vor fi considerate ca rare excepțiuni: Să sperăm.

VAR EFENDI

Un Român umbra cu var de vințare prin sate, după-cum de multe ori se obișnuiește. El striga mereu: Var, var, hai la var. Un Turc auzindu-l strigând var, fără a se apropia de căruța îl întreabă:

Ne var be ¹⁾:

- Var efendi, îl răspuse Românul cum înturcat.
- Bem bilorum var. ama ne var ²⁾?
- Var efendi, și se Românul care nu înțelegea turcesci.
- Bee... var. var... Bilorum var: ama ne var be ³⁾.
- Var efendi.
- Bee... chiopec, șiitan ghiatur ⁴⁾.

Și perdând răbdarea să duse repede, să vadă singur ce este în căruța Românului.

Luând o becați de var în mână esclama plin de mânie Chireciù be ⁵⁾...

Gic.

1) Cei ai măi ?

2) Eii șițiù eii ai ceva, dar ce ai.

3) MĂ . . ai, ai . . șițiù eii ai, dar ce ai ?

4) MĂ . . cine, ai dracului de Român (fără lege).

5) Var—mă.

Tu ești hoda? . . .

Pe când țiganii erau robi la boeri, fiind prea asupriți, se hotărâră odată a merge cu bulibașa în trunte la Vodă, pentru a le face dreptate.

Ajungând la palat numai, de cât le eși înainte o santinelă.

— Ce căutați pe aici faraonilor, îi întreabă răstit?

— Aici șale hoda? răspunde bulibașa.

— Aici . . . — Du-te di-l spune să iasă până afară.

Soldatul înțelegând că vor să vorbească cu Vodă, vesti pe un aghiotant domnesc spre a-l primi:

Cum veni acesta în sală, i se presintă bulibașa înainte și-l întreabă supărat:

— Acasă-l hoda?

— Acasă . . . dar ce-l?

— Vreau să horghesc cu hoda . . .

— El și . . . ce-l . . . spune; eu sunt voda. (Voind să-l picalască pe Țiganii).

— Tu ești hoda?

— Eu sunt.

— Dacă ești tu hoda, apoi nu-l nimic de capul tău . . . păcat de hodie.

Și întorcându-se către al sei le țise:

— Haideți mo, e'am horghit cu hoda.

COATU

PROVERBE TURGEȘGI

1) Adam adama lazim olur. (Om pe om ajută).

2) Parai viren dudughi cialar. (Cine dă parale acela cântă cu fluierul).

3) Ondan eisi iocur ne bilirim ne gheordim. (Nu e mai bine de cât: nu știu n'am văzut).

4) Ateşden corcan dumandan sacănir. (Cine se teme de foc, se fereşte şi de fum).

5) Atilan oc gheri deonmez. [Săgeata aruncată înapoi nu se mai întorce].

6) Anî bilmeien cioga ici bilmez. (Care nu ştie puţin pe mult nu ştie de loc).

7) Bal, bal dimechi ile agiz tatil olmaz [zicând mereu miere, gura nu se face dulce].

8) Bu ghâmchi bir iarînchi echiden cidir. (Unu de astăzi, e mai bine de cât dol de mâni).

9) Bir evde horoz cioc olursa orada sabah gheci olar. (Într-o casă dacă sînt mulţi cocoi, dimineaţa se face tîrziu).

10) Taufşana caci; tarica tut. (Egure fugi; ogar prinde-l).

Vocabular de cuvinte localnice

PĂRŢILE CORPULUI

Româneşte	Bulgăreşte	Ruseşte	Turceşti	Grecceşti	Yiddiş
Cap	Glava	Golova	Baş	Chefali	Der Kopf
Trup	Trup	Telavuşe	Vücut	Sana	Der Leib
Membrele	Cracişa	Clivak	elav ve avak	Mem de până	Die Glieder
		Parte Capului			
Fapa	Lipă	Lit	İn	Prinţepen	Das Antlitz
Oală	Til	Zatlich	Elav	Alhien	Das Gesicht
Crestetul	Tono	Geşp	Başla tepesi	Gerli	Der Scheitel

ARITMOGRAF

- 2 3 1 4 5 2 Un oraş din Asia
- 7 8 9 Un scriitor vechiu.
- 6 1 6 Cuvînt ce se pune pe plicul unei scrisori.
- 2 12 Cetiţ invers casă publică la drum
- 6 14 3 Un nume de monach
- 14 15 9 4 O insulă

Iniţialele de sus în jos împreună cu finalele de jos în sus, dau numele unei publicaţiuni.

ȘARADĂ

Cuvintu 'ntreg dacă-l cetiți
 Ceva îmbucurător găsiți:
 Un joc ce mult vă place vede.
 Iar dacă-l despartiiți în două
 În prima silabă aflați.
 De vreți-o, interjecțiune:
 Ghiciți-o, ea nu v'o pot spune.
 În cea din urmă o să dați.
 Cetiind-o invers de-o lucrare
 La câmp cu multă căutare
 Dănd inițialatari
 Fără'a mai cerceta iară,
 Cu ce-a rămas vă spun cumă,
 Vă serviți la măsurat
 Un obiect ce faceți rău
 Ca să-l porțiți tot mereu.

G.C.

GLUMA

Intre un Român și un Némț.

Veți aza, fișe un Némț către un Român, arătându-l un câțeluz: are bot cum un chinez și tot nu este chinez.

Are urechi cum un chinez și tot nu este chinez. Are căști cum un chinez și tot nu este chinez. Are gură cum un chinez și tot nu este chinez.

- Dar ce-l Némțul, întreabă Românul peștrul râbdarea?
- Este căpel mîitel, răspune Némțul.

C.

Deslegătorii aritmogrifului și șar. del. vor concura prin tragere la sorți la un frumos premiu.

R.

Invetătorii urbani și rurali din jud. Tulcea sînt membri fondatori ai acestei reviste. Ei sînt obligați a cotisa cu 2 lei lunar, cel puțin un an de zile, pînă cînd revista își va asigura existența. Pot fi membri fondatori și alții din alte județe, dacã se vor supune condițiunei de mai sus.

Membri fondatori sînt rugați a trimite cotizația pentru a se putea preîntîmpina cheltuielile.

Se așteaptã de asemenea de la toți acei ce pot mîna condeiul, cît mai curînd articole substanțiale nu numai lungi bine scrise, pe scurturi de cîli și numai pe o fașă. Numărul 2 este la lucru și zilele astã se va trimite la tipar.

...

Cine primește numărul de fașă se considerã ca abonat.

...

Abonamente, cotizații și ori-ce alte corespondențe a sî adresa la redacția și administrația revistei, Grãdina de Cipul, Com. Cernat prin Mîria.

...

Publicațiile din țarã sînt rugate a face mențiuni despre apariția acestei reviste.

BIBLIOGRAFI

«Ilai, Noroc!»... este titlul unei broșuri de teatru sîtose apărutã zilele astea, meritã a inmulți numărul cãrticelilor din «Biblioteca antialecologicã».

Ea este datoritã colegului G. I. Coatu-Cerna.

Chipul atrãgãtor în care este scrisã, precum și su-

biectul ce-l tratăză, o face să presinte mult interes mai ales pentru teatru sătesc.

Costul ei e de 40 bani, găsindu-se de vânzare la autor în comuna Cerna, jud. Tulcea.

La comenșile mai mari se acordă 25% rabat.

De același autor, Biblioteca școlară:

No. 1 Nu desprețuiești miserile.

No. 2 Cum trebuie să ne purtăm (teatru pentru copii).

No. 3 Tatăl nostru și alte istorice.

No. 4 Înainte, versuri pentru copii pești mele.

No. 5 Încep Măi! (teatru).

Im I. Om, Cum s'a isodit rachiul (teatru).

e o o La o și mare.

Gh. Ștefănescu. Cultura albinelor.

Bine o să știe omul carte de Un doctul (teatru).

Cine ne va procura câte abonamente, va primi pe al 11-a gratis.

